

מלאכות בונה וסותר - ג אהל עראי וכלים המתקפלים

שוע"ר סי' שטו

א אסור לעשות אהל, דהיינו גג המאהיל עליו להגן מאיזה דבר, כגון מן החמה או מן הגשמים או מאיזה דבר אחר, **אפילו הוא עראי שאינו עשוי להתקיים**. ואפילו אין מחיצות תחתיו כגון שפורס מחצלת על גבי ד' קונדיסין, אעפ"כ כיון שעשוי כדי להאהיל ולהגן, הרי זה אהל גמור. **ואסורו חכמים אע"פ שהוא עראי, גזרה משום אהל קבע**, שהוא תולדת בונה.

ב ולא אסרו אלא לעשותו בתחלה בשבת. אבל אם היה אהל עראי עשוי מבעוד יום, מותר להוסיף עליו בשבת, כגון אם היתה המחצלת פרוסה מבעוד יום כדי טפח, שזהו שיעור להיות נקרא אהל, מותר לפרסה כולה למחר ולהוסיף עוד מחצלאות, שהכל אינו אלא תוספת לאהל טפח העשוי מאתמול. ואפילו לפרס על מחיצות מותר בענין זה.

וטפח שאמרו הוא חוץ מן הכריכה, דהיינו שהמחצלת כולה אף שהיא כרוכה ונתונה שם מבעוד יום ויש בעובי עיגול כריכתה כדי טפח ויותר, אף על פי כן צריך שיהיה יוצא ממנה כדי טפח פרוס לאהל, מפני שסביב העיגול אינו נראה כאהל כלל.

ז והוילון שתולין לפני הפתח במקום דלת, אע"פ שהוא תלוי שם בקביעות, מותר לתלותו בשבת ... וכן הפרוכת שלפני ארון הקדש מותר לתלותו שם בשבת ... ובלבד שיזהר כשתולה הוילון וכיוצא בו, **שלא יכפל לרחבו טפח בשעה שתולה אותו, שנמצא עושה אהל בגג טפח**. לפיכך אם הוא ווילון גדול תולין אותו שנים, שיכולים לתלותו כולו כאחד שלא יתקפל, אבל אחד אסור.

ח עצים ... בדופן הספינה ... ופורסים עליהם מחצלאות להגן מן החמה או מן הגשמים, אם יש ברוחב העצים טפח, אפילו באחד מהם, מותר לפרוס עליהם מחצלאות בשבת, שאינו אלא מוסיף על אהל עראי העשוי מבעוד יום. ואפילו אין בשום אחד מהם רוחב טפח, אם הם סמוכים זה לזה בפחות מג' טפחים, הרי הם חשובים אהל, שכל פחות מג' טפחים הוא כלבוד, ומותר לפרוס עליהם מחצלאות בשבת. וכן **עריסת התינוק** שיש עליה חשוקים, ופורסין עליהם סדין להגן מפני הזבובים, אם החשוקים הם בדרך שנתבאר, מותר לפרוס עליהם סדין בשבת, ואם לאו אסור.

ט כל גג עראי שאינו מתכוין בו לעשיית אהל שיאהיל על מה שתחתיו, אלא כדי להשתמש בו איזה תשמיש בגופו, כגון שמשים דף השולחן על רגליו, אע"פ שעושה בזה גג עראי, אין בכך כלום, כיון שאינו מתכוין לעשיית אהל. ומכל מקום אם מעמיד גם מחיצות עראי תחת גג זה, הרי זה דומה לאהל, ואסור לעשותו כדרכו מלמטה למעלה, אלא מלמעלה למטה, דרך שינוי.

יב מותר להניח ספר אחד מכאן ואחד מכאן ואחד על גביהן, אף שנעשה ביניהן חלל טפח, שהואיל ואין צריך כלל לאויר שביניהם, אינו דומה לאהל שמשתמשים בחללו. משא"כ בחבית צריך הוא לאויר שביניהן שלא יתעפשו החביות, שבשביל כך הוא מסדרם כן. וכן במטה, אף אם אין לה אלא ב' מחיצות זו כנגד זו יש לו צורך באויר שתחתיה, שמשתמש שם בנתינת סנדלים וכיוצא בהם. ואין צריך לומר אם יש לה ד' מחיצות כדפני התיבה, שיכול להצניע שם חפציו כמו בתיבה.

יג כל גג עראי שאינו מתכוין בו לעשיית אהל, לא אסרו לפרסו על המחיצות שמעמיד תחתיו בשבת, אלא כשלא היה הגג קבוע במחיצות מבעוד יום. אבל אם היה כבר קבוע בהן מבעוד יום, אלא שהיו נכפלים ומונחים, מותר לפושטן ולהעמידן בשבת. כגון כסא העשוי פרקים, וכשרוצים לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח ונמתח, וכשמסירין אותו סוגרין אותו והעור נכפל, מותר לפותחו לכתחלה בשבת, אף אם יש לו מחיצות תחתיו, מפני שאינו דומה לעשיית אהל כיון שאינו עושה כלום, שהרי עשויים ועומדים הם כבר הגג עם המחיצות מבעוד יום, אלא שמותחן בשבת לישב עליהם. ומטעם זה מותר להעמיד החופה ולסלקה, וכן הדף הקבוע בכותל שמניחין עליו ספרים, אף אם יש להן מחיצות.

טו אוהל עראי, והעושה אותו בתחלה בשבת פטור. אבל אסור מדברי סופרים, בין לנטותו בין לפרקו, אפילו אינו עשוי לקיום כלל.

שוע"ר סי' תרכו

כ אם יש לדלת זו [שבגג שעל גבי הסוכה] צירים שסוגר ופותח בהם, הרי היא כפתח גמור ומותר לסגרה ולפתחה בשבת ויום טוב, ואין בזה משום איסור סתירה ובנין.